

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27737>

Özet

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği, okul öncesi dönemdeki çocukların temel öz düzenleme becerilerini de?erlendirmek amacıyla uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **bili?sel**, **duygusal** ve **davran??sal** öz düzenleme bile?enlerini ölçmeyi hedefler. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu ve psikometrik özellikleri, 2012 yılında yürütölen bir yüksek lisans tezi çal??ması ile incelenmiştir. Bu çal??ma, ölçeğin Türk kültürü ve e?itim sistemi bağlamında geçerli ve güvenilir bir de?erlendirme aracı olarak kullanılabileceğini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Ölçek, anaokulu veya kre? ortamında gözlem yoluyla ya da ebeveyn/ö?retmen raporlaması şeklinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Öz düzenleme, okul başarısı ve sosyal uyum açısından kritik bir beceri olduğundan, bu ölçek erken çocukluk dönemindeki gelişimsel taramalar ve müdahale programlarının etkinliğini ölçmek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz Düzenleme, Okul Öncesi, Erken Çocukluk E?itimi, Adaptasyon, Psikometrik Özellikler, Davran??sal Düzenleme, Duygusal Düzenleme.

Yazarlar

F?nd?k-Tanrıbuyurdu, E. (Adaptasyon Çal??ması).

Amaç

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nin temel amacı, okul öncesi yaş grubundaki çocukların kendi öğrenme süreçlerini, duygusal tepkilerini ve davranışlarını yönetme yeteneklerinin sistematik bir şekilde de?erlendirilmesidir. Bu ölçek, çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını belirlemede ve öz düzenleme becerilerini desteklemeye yönelik e?itim programları tasarlamada e?itimciler ve araştırmacılara yardımcı olmak üzere geliştirilmiştir.

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanmasıdaki spesifik amaç ise, Türkiye'deki okul öncesi kurumlarında görev yapan ö?retmenler ve araştırmacılar için uluslararası alanda kabul görmüş öz düzenleme kavramının ölçen, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır. Bu adaptasyon çal??ması, orijinal ölçeğin yapısını ve maddelerinin Türk popülasyonu üzerindeki uygunluğunu test etmeyi hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki merkezi bir yapı olan öz düzenleme (Self-Regulation) kavramını ölçmektedir.

Öz düzenleme, bireyin hedeflere ulaşmak için düüncelerini, duygularını ve davranışlarını kontrol etme yeteneği olarak tanımlanır. Okul öncesi dönemde bu yapı genellikle şu temel alt boyutları içerir:

Bilişsel Öz Düzenleme: Dikkat kontrolü, çalışma belleği ve bilişsel esneklik gibi yürütücü işlevlerle (Executive Functions) ilişkilidir.

Duygusal Öz Düzenleme: Hayal kırıklığı, stres veya öfke gibi güçlü duygusal tepkileri yönetme ve uygun şekilde ifade etme becerisi.

Davranışsal Öz Düzenleme: Dürtü kontrolü, kurallara uyma ve görevde kalma yeteneği.

Ölçek, bu çok boyutlu yapıların çocuklardaki gelişim düzeyini, özellikle de akademik hazırlık ve sosyal yeterlilik açısından kritik olan yönlerini değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması, **yapı Geçerlik** (Construct Validity) ve diğer geçerlik türlerini incelemiştir. Orijinal kaynakta spesifik katsayılar belirtilmemiş olsa da, Fındık-Tanrıbuyurdu (2012) tarafından yürütülen yüksek lisans tezi, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için faktör analizi gibi istatistiksel yöntemleri kullanmıştır.

Bu tür adaptasyon çalışmaları genellikle **kapsam geçerliliği** (Content Validity), uzman görüşleri alınarak sağlanır ve **ölçüt bağımlı geçerlik** (Criterion-Related Validity), ölçeğin diğer benzer öz düzenleme veya yürütücü işlev araçlarıyla korelasyonu incelenerek desteklenir. Tez çalışması, ölçeğin okul öncesi çocukların öz düzenleme becerilerini başarıyla ölçtüğünü ve teorik beklentilerle uyumlu bir yapı sergilediğini göstermeyi amaçlamıştır.

Güvenirlik

Kaynak içerikte spesifik güvenilirlik katsayıları yer almamakla birlikte, uyarlama çalışması, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını test etmiştir. **Güvenirlik** analizleri genellikle **iç tutarlılık** (Internal Consistency) ve **test-tekrar test güvenilirliği** (Test-Retest Reliability) yöntemlerini içerir.

İç Tutarlılık: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu ölçmek için genellikle Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulamalar yapılmıştır.

Bu analizler, Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nin Türk popülasyonunda istikrarlı ve hatasız ölçümler yapabilme kapasitesini doğrulamaya yöneliktir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla uyarlama çalışmasında büyük olasılıkla Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe versiyonunda korunup korunmadığını incelemeyi hedefler.

Adaptasyon sürecinde genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi** (Exploratory Factor Analysis - AFA), ardından ise **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (Confirmatory Factor Analysis - DFA) yöntemleri kullanılır. Bu yöntemler, ölçeğin teorik olarak varsayılan çok boyutlu yapısının ampirik verilerle ne ölçüde desteklendiğini gösterir ve ölçeğin nihai formunun belirlenmesinde kritik rol oynar.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) ve Öğretmen/Ebeveyn Raporlama Ölçeği.

Format: Derecelendirme formatında (Özgün kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir, ancak tipik olarak Likert tipi veya 5'lik bazlı derecelendirme kullanılır).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar.

Yaş Grubu: Okul öncesi dönemi kapsayan yaş aralığı (Genellikle 3-6 yaş). Çalışmanın detayları için tez kaynağına başvurulmalıdır.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar. Uyarlama çalışması Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Gözleme dayalı değerlendirme veya ilgili yetiğin (öğretmen/ebeveyn) tarafından doldurulan raporlama formu.

Anahtar Kelimeler

Öz Düzenleme, Erken Çocukluk, Geçerlik, Güvenirlilik, Okul Öncesi Eğitim, Yüksek Lisans Tezi, Psikolojik Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi Kaynakta Mevcut Değildir.

Ba?l?k E-posta Adresleri: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

izinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? **2012** y?l?nda tamamlanm??t?. Ölçe?in ticari kullan?m?, telif haklar? ve izin süreçleri hakk?nda detayl? bilgi, ölçe?in orijinal yazarlar?ndan ve Türkçe adaptasyonunu yapan ara?t?rmac?dan al?nmal?d?. Akademik ara?t?rmalar için kullan?lan yüksek lisans tezine eri?im genellikle YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden sa?lanmaktadır.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: okul-oncesi-oz-duzenleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyon ve psikometrik özelliklerinin incelendi?i temel referans ?udur:

F?nd?k-Tanr?buyurdu, E. (2012). *Okul öncesi öz düzenleme ölçe?i geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Detayl? maddeler için F?nd?k-Tanr?buyurdu (2012) ba?l?kl? yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.